

„Poglejte tū vodníka!“ držè jim Križ svetál,
 „Sin božji je, ki jaz se na boj bom ž njim podál;
 Sladkó je zanj trpeti, umreti zanj svetó, —
 Da to storili bomo, naj čuje nas nebó!“

Junaci na kolenih priséžajo: vsikdár
 Za Križ se bojevati, izdati ga nikdár;
 Menih pa Križ jim dvigne, Križ živega Bogá,
 In blagoslów izlije, — tolažbo zadnjo dá! —

Pripravljena je četa, menih pred njo stoji,
 In svetim Križem v róci továrišem velí:
 „Napréj junaški fantje, napréj med bojni vrí!“
 „„Na boj za dom, svobódo, na boj za sveti Križ!““ — —

Smehljá se mlada zôra, odpíra beli dan,
 In zlato solnce sije na lični samostán,
 Obséva tužno solnce tam samostanski vrt,
 Kjer ranjene junake pobíra blede smrt.

Med ranjenci na vrtu leží pa star junák,
 Obdajejo ga muke, objéma zadnji mrak;
 Pogled strašán! — menih je, brez nósa, brez očí, —
 A vendar žále tožbe iz ust njegovih ní.

Nagnílo se je solnce tam daleč za goró, —
 Menih pa nágne glávo, in reče za slovó:
 „Sladké so bolečine, — lehkó umrl zdej bom,
 Da le otét naš Križ je, otét moj dragí dem!“ — —

Od samostána tóžno odméva don zvonú,
 Meniha tožno spremlja v kraj večnega mirú.
 A On, ki zanj trpél je, — na grobu mu stoji,
 In národu oznanja: „Za vas prelil sem kri!“ —

Josip Prosen.

Rožica in Minka.

Rožica in Minka ste bili sestri, ki ste se takó ljubili, da druga brez druge živetí ni mogla.

Minka je bila nekoliko starejša od Rožice, zato je pa tudi svojo mlajšo sestro v marsičem lepó učila, ter jej pomagala povsod, kjer jej je bilo kake podpore treba. Če Rožica ni znala naloge izdelati, brž jej je bila Minka pri ruci in jo podučila, kako se to ali óno naredí, da bode učiteljici po godu. Skoraj nikoli ni bilo prepira med njima, in če bi se bilo kaj tacega pripetilo, kmalu ste si bile zopet dobri.

Necega dné izbolí Rožica. V postelji je obležala in lica so jej gorela od vročine. Niti najmanjše stvarce ni mogla jésti, a žeja jo je trpinčila, da bi bila skoraj vedno pila.

Ko zdravnik v hišo pride, ni bila Rožica samo v licih rudeča, nego rudeča je bila po vsem obrazu, in ne samo po obrazu, nego tudi po vsem životu.

Zdravnik prime Rožico za žilo, zmajé z glavó in reče: „Deklica ima hudo vročico, ter mora dalj časa ostati v postelji.“

To je bilo pač neprijetno za ubogo dekletce. Zunaj lepa pomlád; solnce užé davno ni sijalo tako prijazno na zemljó in topli njegovi žarki so vzbujali

povsod novo življenje. Zima se je umaknila, njeno gospodarstvo je minulo, in povsod se prikazujejo lepe pomladanske cvetice, ki so bile Rožici vsako leto največje veselje. In kako se je Rožica vso zimo veselila vesele pomladi in prijetnih pomladanskih sprehodov po polji in zelenem gozdu! In zdaj naj leži in trpi v postelji, zdaj, ko je zunaj vse živo in prijetno?!

A to še ni vse; največje hudo še le pride.

Drugekrati, če je Rožica oboléla, smela se je Minka ž njo pri postelji igrati; a zdaj jima je bilo to nedolžno veselje prepovedano. Rudeča vročica je nalezljiva bolezen in Minka ni smela k postelji svoje bolne sestre, ako je hotela, da tudi ona ne oboli.

Teta, Rožico obiskavši, rečejo materi: „Minko bom vzela s seboj ter jo obdržala toliko časa pri sebi, dokler Rožica popolnem ne ozdravi, ker bojim se, da bi tudi ona vročice ne našla.“

S tem so bili mati zadovoljni. Brž denejo nekoliko perila in druge potrebne obleke v kovčeg, ter spravijo Minko na pot.

Minka je bila vesela, ko stopijo teta k njej v čumnatu, kjer se je sama igrala, in jej rekó, da bo šla ž njimi za nekoliko dni v vas. Ko jej pa povedó, da je Rožica nevarno zboléla in da še celó k njej ne sme, da bi slovó vzela od nje, se Minka bridko razjóka ter gré ihtěč se za teto, ki so se poslovili in naglo odšli iz hiše.

Teta so imeli lepo stanovanje in lep vrt zraven hiše, v katerem je bilo vse polno lepih zvončkov in prijetno dēhtečih vijolic.

Drugekrati je bilo za Minko največje veselje, če je smela z Rožico k teti v vas; ali zdaj ni imela nobenega veselja, ker je vedno mislila na svojo bolno séstrico, ki leži domá v postelji in trpi bolečine.

Pa tudi Rožici je bilo hudó po Minki; vedno je povpraševala po njej in si želela ž njo igrati.

A bolezen se ne obrne na bolje; vročica še huje pritisne in Rožici je bilo zeló slabo. Noč in dan so sedeli mati pri njej, stregli jej in jej dajali hladilne pijače. Naposled Rožica takó hudo zbolí, da niti svoje matere ne pozná več in tudi po Minki ni več povpraševala.

Takó je preteklo nekoliko dni za ubogo mater v velikih skrbéh in težavah. Minka se je pri teti užé udomačila. Dobivala je najboljših jedi od tete in tudi po vrtu se je smela igrati, kadarkoli se jej je poljubilo. Večkrat je šla s teto na polje ali v bližnjo dobravo, kjer je bilo vse polno najlepših cvetic.

Ali pri vsem tem ni pozabila svoje bolne sestre; vsak dan je vprašala teto po večkrat, ali bi ne ne smela domóv, da vidi Rožico in se ž njo malo poigra.

To se zna, da jej teta tega niso privolili, ker je bila Rožica še zmirom zeló bolna, a poslali so vsak dan dekle do Minkine matere, da pozvé, kako se Rožica počuti.

Necega dne po kosilu se je Minka igrala na vrtu v tem, ko so teta v hiši malo zaspali. Zvončki in jednopěrke so užé ovenele in po cvetičnih gre-dicah so se jeli razvétati pisani tulipani in rožnordeči hiacinti. Ko se je užé naveličala lepih cvetic, stopi iz vrta na cesto in ze ožrè okoli sebe, ako je nihče ne vidi.

„Če bi tekla vedno naprej po cesti, in potlej tam doli okoli ónega ogla, in potlej še malo naprej po cesti, bila bi kmalu domá, kjer so moja ljuba mati in bolna Rožica,“ misli si Minka, ki si je bila dobro zapomnila pot k teti.

„In kako bi bila Rožica vesela, ko bi me ugledala, in kako bi bila vesela jaz, da vidim svojo dobro sestro.“ To rekši, spustí se v dir naravnost po cesti.

To se zna, da si Minka pri tem ni mislila nič huđega, ker nihče jej ni prepovedal, da ne sme domóv, ker si nihče tudí mislil ni, da bi kaj takega storila.

In tako je Minka tekla naprej in vedno naprej, dokler ni bila domá pred hišo. Ko je užé stala pred hišnimi durmi, bilo jej je nekako tesno pri srci in čutila je, da ni prav storila. „Mati se bodo jezili,“ reče sama v sebi, „in jaz bi vendar tako rada videla svojo bolno sestrico!“

Rahlo odprè duri. — Nikogar ni bilo v hiši; žica materi, ko pridejo k njej v hišo.

„Hčerka, sanjalo se ti je!“ rečejo mati preplašeni, ker mislili so si, da jo vročina, ki je bila užé nekoliko prenehala, zopet hujšé kuha.

Ali Rožica pogleda mater veselo in reče: „Ne, mati, verjemite mi, Minka je bila tukaj pri meni!“

„Motiš se, dete moje! le zdelo se ti je takó, ker te vročina kuha.“

„O mati, verjemite mi, da je bila Minka tukaj pri meni, dobro sem jo videla.“ To rekši, joka se bolna Rožica.

„Dà, dà, saj je bila tukaj,“ rečejo mati, da bi jo utolažili; potem stopijo po hladilne limonade, popravijo jej zglavje in si mislijo, da se je otroku sanjalo.

mati so bili zunaj v kuhinji in Rožica v sladkem spanju! Rada bi jo poljubila, užé nagnè glavó k njenim ustom, ali — v tem hipu odprè Rožica oči.

Minka se ustraši; — tiho se zmuzne pri vratih zopet nazaj, stopi na cesto in naglo dirja proti tetrinem dómu.

„Minko sem videla, tukaj pri mojej postelji je stala,“ reče Ro-

Bodi si da so bile le sanje, ali pa veselje o dozdevnih sanjah, to je vendar Rožici dobro dejalo. Bolezen se na bolje obrne in mati jej obljubijo, da se bode z Minko kmalu zopet igrala.

Ne dolgo in Rožica je bila zdrava.

* * *

Minka je teti vse povedala, kako je domov tekla in videla Rožico v postelji sladko spati. Rožica je odprla oči, in ona je iz hiše zbežala.

Teta se tega zelo ustrašijo, a vendar niso grajali Minke, ker so čuli, da je Rožici bolje. Obljubiti jim je pa morala, da ne bode nikoli več kaj takega brez njih dovoljenja storila.

Rožica je popolnem ozdravela in smela je zopet vstati. Veselo življenje je bilo povsod zunaj v naravi. Mesec majnik je razsiral povsod veselje in življenje. Teta so pripeljali Minko zopet domov. To je bil vesel in prazničen dan za vse, posebno pa za Rožico in Minko.

Minka je zarudela, ko je prvič zopet pogledala ljubej materi v oko, ker znala je, da ni prav storila, ko je bila šla od tete sama domov.

„Oh, ljuba mati!“ rekla je, „ne bodite hudi na meně, obljubila sem teti, da nikoli več kaj takega ne storim.“

Potem so teta materi mnogo stvari pripovedovali, ker povedati so jej imeli mnogo, ker se užé takó dolgo niste videle, in mati so v tem času imeli tudi dosti skrbi in dela, da na druge stvari niti misliti niso mogli.

Minka za svoj pregrešek ni bila kregana, ker je bil ta dan vesel in srečen za vse. Tudi je spoznala, da s svojim prestopkom ni ravno nič hudega storila, ker je le svojo bolno sestro Rožico videti želela.

Bratje in sestre ljubite se med soboj, ker ljubezen bratovska je nebeška iskra, katera človeka za vse dobro in plemenito ogreva, ter stoji nepremakljivo, kakor železo in kamen.

I. T.

Siromak — dobrotnik.

Marko je bil sin ubožnega rokodelca. Otročja leta je preživel v hiši svojih staršev. Komaj v desetem letu svoje dōbe, izgubil je očeta in mater. Zdaj mu ni ostajalo družega, nego da pridno dela in se bodi kakor koli preživi. Ali pri vsem svojem prizadevanji ne dobí siromak nikjer nobenega dela. Sklene toraj zapustiti svoj rojstni kraj in iti dalje po svetu, da si poišče kje kake primerne službe. Nihče se ni brigal zanj, a on sirota ni znal ne kod ne kam. Sredi hude zime je zapustil domači dom in je šel po daljnem svetu. Nu, boljša je bodi si kakoršna koli služba, nego li da pogine od gladi. Le pomislite otroci ubozega Marka, kako se je ubijal v hudej, mrzlej zimi in gazil sneg malo ne do kolena. Ostra burja je vila s snegom na vse strani, vse je zmrzovalo, a sirota Marko je bil slabo oblečen. Takó pride do neke hiše. Sreé mu od veselja zaigrá, mislěč si, da tukaj dobōde saj toliko, da si lačni želodec utolaži in v gorkeji sobi otrple ude pogreje. Ali motil se je siromak. V hiši so bili neusmiljeni ljudjé, ki ga niso pustili v hišo. Rekli mu so, da na zimo ne potrebujejo nobenih družinčet (poslov), ter si naj kje drugej kruha poišče. To je bilo pač žalostno za ubozega Marka! A še hujše je bilo to za njega, ko sirota Marko izbolí. Kam se naj zdaj obrne,